

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2024

Μάθημα: ΙΣΤΟΡΙΑ (4)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Παρασκευή, 21 Ιουνίου 2024

08:00 – 11:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ **ΕΠΤΑ (7)** ΣΕΛΙΔΕΣ
ΚΑΙ **ΤΡΙΑ (3)** ΜΕΡΗ.
ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΘΟΥΝ **ΟΛΕΣ** ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ (3) ΜΕΡΩΝ.

ΜΕΡΟΣ Α΄

(20 μονάδες)

A1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» στο τετράδιο εξέτασής σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- α.** Με τη Συνθήκη του Μπρέστ-Λιτόφσκ η Γερμανία εγκατέλειπε την Ουκρανία και την Πολωνία στη Ρωσία.
- β.** Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης συνέβαλε αποφασιστικά στην εδραίωση της Επανάστασης του 1821 στην Πελοπόννησο.
- γ.** Η εκβιομηχάνιση της παραγωγής στην Αγγλία καθυστέρησε συγκριτικά με τη βιομηχανική ανάπτυξη στην ηπειρωτική Ευρώπη.
- δ.** Με τη Συνθήκη των Σεβρών η Τουρκία ανέκτησε την Ανατολική Θράκη και την περιοχή της Σμύρνης.
- ε.** Μετά τις «διακοινοτικές ταραχές του 1963» στην Κύπρο, οι Βρετανοί χάραξαν την «πράσινη γραμμή».
- στ.** Οι Καρμπονάροι ήταν κίνημα ριζοσπαστών στη Γερμανία που προωθούσε ριζικές πολιτικές μεταρρυθμίσεις και αβασίλευτο πολίτευμα.
- ζ.** Το πραξικόπημα εναντίον του Προέδρου και Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ έγινε στις 20 Ιουλίου 1974.
- η.** Η απώλεια εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ευνόησε την ανάπτυξη του εθνικιστικού κινήματος του Μουσταφά Κεμάλ (Ατατούρκ).

- θ. Ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου θεσμοθέτησε την αβασίλευτη δημοκρατία το 1924.
- ι. Ο πρόεδρος Ουίλσον το 1933 εφάρμοσε την πολιτική του “New Deal”.

(10 x 1 = 10 μονάδες)

A2. Να γράψετε στο τετράδιο εξέτασής σας τους αριθμούς της Στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση. Κάθε ένα από τα στοιχεία της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί σε μια προσωπικότητα της Στήλης Β΄.

Προσοχή: Δύο (2) προσωπικότητες της Στήλης Β΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Μακεδονικός Αγώνας	α. Ευαγόρας Παλληκαρίδης
2. Δίκωμο	β. Παύλος Μελάς
3. Φασισμός	γ. Βλαδίμηρος Ίλιτς Ουλιάνωφ (Λένιν)
4. Οκτωβριανή Επανάσταση	δ. Μπενίτο Μουσολίνι
5. Πολιτική ειρηνικής συνύπαρξης	ε. Χάρι Τρούμαν
	στ. Νικίτα Χρουστσόφ
	ζ. Κυριάκος Μάτσης

(5 x 2 = 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄

(45 μονάδες)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

α. Κίνημα Αδεσμεύτων

(Ορισμός και χρονολογία ίδρυσης, επιδίωξη, δύο (2) σημαντικές προσωπικότητες του Κινήματος)

β. Συνθήκη Βουκουρεστίου

(χρονολογία, περιεχόμενο [δύο (2) πρόνοιες], σημασία για την Ελλάδα)

γ. Έκθεση Γκάλο Πλάζα

(χρονολογία ή χρονική περίοδος, περιεχόμενο [δύο (2) σημεία], θέση ελληνοκυπριακής πλευράς, θέση τουρκοκυπριακής πλευράς)

(3 x 5 = 15 μονάδες)

B2. Σε κείμενο έκτασης 250-300 λέξεων, να παρουσιάσετε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ιδρύθηκαν η Κοινωνία των Εθνών (ΚΤΕ) και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), τον βασικό στόχο και τις αρχές τους. Ακολουθώντας, να αξιολογήσετε τεκμηριωμένα την πορεία της ΚΤΕ και του ΟΗΕ, με αναφορά σε **δύο (2)** ιστορικά γεγονότα από την περίοδο 1930-1974 για κάθε οργανισμό ξεχωριστά. Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά οι παρακάτω όροι/έννοιες:

Συνέδριο Ειρήνης των Παρισίων, συλλογική ασφάλεια, παγκόσμια οικονομική κρίση (1929), Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Ψυχρός Πόλεμος

(μονάδες 15)

B3. Σε κείμενο έκτασης 200-250 λέξεων, να παρουσιάσετε **δύο (2)** μέτρα του μεταρρυθμιστικού έργου του Ιωάννη Καποδίστρια στη Διοίκηση και **δύο (2)** στην Εκπαίδευση. Ακολουθώντας, να παρουσιάσετε **δύο (2)** μέτρα του μεταρρυθμιστικού έργου του Χαρίλαου Τρικούπη στους ίδιους τομείς και να συγκρίνετε την αποτελεσματικότητα των συγκεκριμένων μέτρων των δύο πολιτικών ανδρών.

(μονάδες 15)

ΜΕΡΟΣ Γ΄

(35 μονάδες)

Προσοχή:

- Ορθή είναι η απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και άλλα ιστορικά γεγονότα / στοιχεία.
- Η αντιγραφή αυτούσιων χωρίων από τις πηγές, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία τους, αξιολογείται με μηδέν.

Γ1.

(12 μονάδες)

Παράθεμα

«Αρχικά η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς μετά το 1922, και αργότερα, το 1928, η σταθεροποίηση της δραχμής και η εξυγίανση του πιστωτικού συστήματος ήταν οι λόγοι που έκαναν την Ελλάδα ενδιαφέρουσα στους ξένους κεφαλαιούχους. Εκτός των δανείων για την αποκατάσταση των προσφύγων, συνομολογήθηκαν δάνεια για την πραγματοποίηση αποξηραντικών και υδρευτικών έργων, καθώς και για την επέκταση του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου. [...]

Από το συνολικό προϊόν των εξωτερικών δανείων, το 37% διατέθηκε για την αποκατάσταση των προσφύγων και το 31% σε παραγωγικά έργα, ενώ το 32% απορροφήθηκε σε τρέχουσες ανάγκες του δημόσιου προϋπολογισμού και της εξυπηρέτησης των δανείων. [...]

Η τελευταία κυβέρνηση Βενιζέλου αύξησε εντυπωσιακά τον εξωτερικό δανεισμό προκειμένου να υλοποιήσει την αναπτυξιακή της πολιτική. Από το 1928 έως το 1932 το εξωτερικό χρέος αυξήθηκε, από 27.800.000.000 δραχμές, σε 32.700.000.000, και το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο απείλησε την ανασυγκρότηση της οικονομίας. [...]

Το 1932 αποτελεί και ορόσημο αλλαγής στην οικονομική πολιτική που ίσχυε από το 1922. Όπως επισημαίνεται σχετικά, “η οικονομική πολιτική των Φιλελευθέρων θα μπορούσε να συνοψιστεί ως μια προσπάθεια διαρκούς δανεισμού, προκειμένου να πραγματοποιηθούν τα μεγάλα παραγωγικά έργα που θα επέτρεπαν στην ελληνική οικονομία –και ιδίως στον αγροτικό τομέα– να ξεπεράσει το δημογραφικό πρόβλημα και να αυξήσει την παραγωγική ικανότητα της χώρας”. Η πολιτική αυτή αναθεωρείται μετά το 1932 υπό το βάρος των περιστάσεων.»

Θάνος Βερέμης - Γιάννης Κολιόπουλος, *Ελλάς. Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2006, σ. 447

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Με βάση το παράθεμα, να παρουσιάσετε τους βασικούς στόχους της οικονομικής πολιτικής που ακολούθησε ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατά την τελευταία τετραετία (1928-1932) της διακυβέρνησής του.

(μονάδες 3)

β. Με βάση το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε **πέντε (5)** μέτρα ανασυγκρότησης της χώρας ή άλλα έργα υποδομής που πραγματοποιήθηκαν κατά την τελευταία τετραετία της διακυβέρνησης του Ελευθέριου Βενιζέλου.

(μονάδες 5)

γ. Να κρίνετε εάν η οικονομική πολιτική του Ελευθέριου Βενιζέλου ήταν επιτυχής. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** στοιχεία από το παράθεμα ή και τις ιστορικές σας γνώσεις.

(μονάδες 4)

Γ2.

(12 μονάδες)

Παράθεμα

«Η αποτυχία της Συνθήκης των Βερσαλλιών ήταν δομική. Ο αιώνας ειρήνης που είχε φέρει το Συνέδριο της Βιέννης είχε υποστυλωθεί από τρεις κολόνες, η καθεμιά από τις οποίες ήταν τελείως απαραίτητη: μια συμβιβαστική ειρήνη με τη Γαλλία, μια ισορροπία δυνάμεων και μια κοινή αίσθηση νομιμότητας. Η σχετικά συμβιβαστική ειρήνη με τη Γαλλία δεν θα έφτανε από μόνη της για να εμποδίσει την τάση των Γάλλων για αναθεώρηση των συνθηκών. Η Γαλλία ήξερε όμως ότι η Τετραπλή και η Ιερή Συμμαχία

μπορούσαν πάντοτε να συγκεντρώσουν μεγαλύτερες δυνάμεις, γεγονός που έκανε τον γαλλικό επεκτατισμό πολύ ριψοκίνδυνο. Παράλληλα, τα περιοδικά ευρωπαϊκά συνέδρια έδωσαν στη Γαλλία την ευκαιρία να συμμετάσχει ως ίση στη Συμφωνία της Ευρώπης. Πάνω απ' όλα, οι μεγάλες χώρες είχαν κάποιες κοινές αξίες, έτσι ώστε παρά τα τρέχοντα προβλήματα δεν συνασπίζονταν σε μια απόπειρα ανατροπής της διεθνούς τάξης.

Η Συνθήκη των Βερσαλλιών δεν εκπλήρωνε κανέναν από αυτούς τους όρους. Αυτά που προέβλεπε ήταν πολύ επαχθή για μια συμφιλίωση, αλλά όχι αρκετά αυστηρά για μια μόνιμη υποτέλεια. Η αλήθεια είναι ότι δεν ήταν εύκολη μια ισορροπία μεταξύ ικανοποίησης και υποταγής της Γερμανίας. Έχοντας θεωρήσει την προπολεμική παγκόσμια τάξη πολύ περιοριστική, ήταν σχεδόν απίθανο να ικανοποιηθεί η Γερμανία με οποιουσδήποτε όρους μετά την ήττα της».

H. Kissinger, *Διπλωματία*, Αθήνα, Νέα Σύνορα-Α. Λιβάνης, 1995, σ. 271-272

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Με βάση το παράθεμα, να αναφέρετε **τρία (3)** βασικά στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η ειρήνη που επιτεύχθηκε στο Συνέδριο της Βιέννης.

(μονάδες 3)

β. Να καταγράψετε **δύο (2)** βασικούς στόχους του Συνεδρίου της Βιέννης, καθώς και **δύο (2)** βασικούς στόχους του Συνεδρίου Ειρήνης των Παρισίων του 1919.

(μονάδες 6)

γ. Με βάση το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να εντοπίσετε τη βασική διαφορά μεταξύ της αντιμετώπισης που έτυχε η Γαλλία στο Συνέδριο της Βιέννης με εκείνη που έτυχε η Γερμανία στη Συνθήκη των Βερσαλλιών του 1919.

(μονάδες 3)

Γ3.

(11 μονάδες)

Παράθεμα I

Χ. Χρυσάνθου, *Γελοιο-γραφώντας την Ιστορία του Κυπριακού*, Λευκωσία, Αρμίδα, 2009, σ.49
Γελοιογραφία των Δ.Κ. Ευαγγελίδη και Α. Βλασσόπουλου, εφ. *Ἔθνος*

Παράθεμα II

«Τον Σεπτέμβριο του 1947, ο Sir Oliver Harvey, αναπληρωτής υφυπουργός στο Βρετανικό Υπουργείο Εξωτερικών υπογράμμισε ότι:

“Η επικείμενη πολιτική αποχώρησή μας από την Παλαιστίνη, καθώς και η πιθανότητα να προτείνουμε ανεξαρτησία για την Κυρηναική, σε συνδυασμό με τα όσα έχουμε πράξει σε Ινδία και Βιρμανία, κάνει τη συνέχιση της παρουσίας μας στην Κύπρο αβάσιμη. [...] Στην πραγματικότητα δεν χρησιμοποιήσαμε ποτέ το νησί για στρατιωτικούς σκοπούς και δεν επενδύσαμε σχεδόν τίποτα για την υλική και κοινωνική του βελτίωση. Δεν έχουμε πράξει τίποτα (στην Κύπρο) για το οποίο να νιώθουμε υπερήφανοι. Δεν μπορεί επίσης να αμφισβητηθεί ότι η Ελλάδα, η οποία διοικεί αποτελεσματικά την Κρήτη, και που της έχουν αποδοθεί τώρα και τα Δωδεκάνησα, μπορεί να κυβερνήσει το ίδιο αποτελεσματικά και την Κύπρο. Υπάρχει βέβαια στο νησί μια μικρή τουρκική μειονότητα, τα δικαιώματα

της οποίας μπορούν να διασφαλιστούν. [...] Για τους πιο πάνω λόγους, προτείνω θερμά, να σκεφτούμε την παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα το συντομότερο δυνατό, πριν η κυπριακή εκστρατεία καταφύγει στη βία και πριν τυχόν παραχώρηση εκ μέρους μας ερμηνευθεί ως υποχώρηση”.

[...] Όπως πάντα το θέμα της Κύπρου δίχαζε τους βρετανικούς κύκλους. Όμως, μέσα στο ευρύτερο ψυχροπολεμικό πλαίσιο, την παγίωση της διάστασης των δύο αντίπαλων συνασπισμών –δυτικού και ανατολικού– στην Ευρώπη (όπως εδραιώνεται στο τέλος του 1946 με αρχές του 1947) και τις ευρύτερες προκλήσεις που η Βρετανία αντιμετώπιζε στην αυτοκρατορία της, οι φωνές συμπάθειας στο Υπουργείο Εξωτερικών υπέρ των εθνικών διεκδικήσεων των Ελλήνων Κυπρίων δεν λήφθηκαν υπόψη. [...] Επιπλέον, είναι με βάση αυτό το υπόβαθρο που πρέπει να ερμηνεύουμε και το συνταγματικό αδιέξοδο της “Διασκεπτικής”, όπως αυτό εξελίχθηκε στο νησί από το 1946-1948, καθώς και τη σκλήρυνση της αποικιακής στάσης στη Λευκωσία από το 1948 και εξής».

Α. Γιάγκου, «Βρετανική διπλωματία και κυπριακό ζήτημα, 1945-1950» στο Π. Παπαπολυβίου, Α. Συρίγος, Ε. Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Το Κυπριακό και το Διεθνές Σύστημα, 1945-1974: Αναζητώντας θέση στον κόσμο*, Αθήνα, Πατάκης, 2013, σ. 27

Αφού μελετήσετε τα πιο πάνω παραθέματα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Να περιγράψετε τη γελοιογραφία (τίτλος, σκηνικό, επιγραφές) και τις ενέργειες των δύο κεντρικών προσώπων στο Παράθεμα Ι .

(μονάδες 4)

β. Να συσχετίσετε το Παράθεμα Ι (γελοιογραφία) με το Παράθεμα ΙΙ.

(μονάδες 3)

γ. Να αναφερθείτε στον στόχο, τους συμμετέχοντες και τα αποτελέσματα της Διασκεπτικής Συνέλευσης που συγκάλεσε ο Λόρδος Γουίνστερ το 1947 στην Κύπρο.

(μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ